

Česká školní inspekce

Pražský inspektorát

INSPEKČNÍ ZPRÁVA

**Výchovný ústav a Středisko výchovné péče Klíčov, Praha 9,
Čakovická 51**

Čakovická 51, 190 00 Praha 9

Identifikátor školského zařízení: 600 027 686

Termín konání inspekce: 6. – 9. leden 2004

Čj.:	066 341/03-4020
Signatura:	oa9zx212

PŘEDMĚT INSPEKČNÍ ČINNOSTI

Předmětem inspekční činnosti bylo zjištění a zhodnocení:

- ❖ personálních podmínek vzdělávací a výchovné činnosti vzhledem k účelu a působnosti školského zařízení
- ❖ materiálně-technických podmínek vzdělávací a výchovné činnosti vzhledem k účelu a působnosti školského zařízení
- ❖ průběhu a výsledků vzdělávání a výchovy vzhledem k účelu a působnosti školského zařízení

CHARAKTERISTIKA ŠKOLSKÉHO ZAŘÍZENÍ

Výchovný ústav (dále jen VÚ) je školským zařízením pro výkon ústavní nebo ochranné výchovy chlapců s ukončenou povinnou školní docházkou. Středisko výchovné péče (dále jen SVP) je školským zařízením pro preventivně výchovnou péči.

Právní forma: příspěvková organizace

Zřizovatel: Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy, Karmelitská 7, 118 12 Praha 1

Odloučená pracoviště: 158 00 Praha 13 – Stodůlky, Ovčí hájek 2549, TRIGON

HODNOCENÍ PERSONÁLNÍCH PODMÍNEK VZDĚLÁVACÍ A VÝCHOVNÉ ČINNOSTI VZHEDEM K ÚČELU A PŮSOBNOSTI ŠKOLSKÉHO ZAŘÍZENÍ

Pedagogičtí pracovníci VÚ splňují podmínky odborné a pedagogické způsobilosti. Odborní pracovníci, kterými jsou etopedka a sociální pracovníce, pracují individuálně nebo skupinově s jednotlivými dětmi a s jejich zákonnými zástupci v rámci svých kompetencí daných pracovními náplněmi. Přehledné výstupy z jejich činnosti jsou k dispozici pedagogickým pracovníkům, kteří se s nimi seznamují i na poradách. Pomocní vychovatelé se vedle nočních služeb účastní i některých víkendových nebo nepravidelných (např. prázdninových) aktivit.

Poradním orgánem ředitele je pedagogická rada, která se schází vždy první čtvrtek v měsíci a vyjadřuje se k aktuálním záležitostem běhu VÚ. Na tato jednání navazuje pondělní schůzka vedení ústavu, kde jsou přijímána konkrétní opatření k jednotlivým kauzám. V rámci každé z výchovných skupin (dále jen VS) probíhají týdenní schůzky, řešící praktické problémy provozu, případně i výhledy činnosti pro blízké období (materiální zabezpečení nákupů, hygienických potřeb, prázdninový běh, příjmy nových dětí a propouštění apod.). Záznamy skutečností jsou stručné, heslovité, stejně jako záznamy v týdenních plánech a denních hlášeních.

Část pracovníků VÚ tvoří stabilní zaměstnanecké jádro, které je nositelem tradic a image zařízení, část je proměnlivá s přínosem nových impulsů. Nově přichozí má na starosti po stránce organizační na každé skupině určený vychovatel a po stránce odborné sociální pracovníce a etopedka.

Hospitační činnost byla v minulém kalendářním roce zaměřena jednak na sledování a hodnocení práce na skupině, jednak na sledování typů činností (např. určité programy). Většinu hospitačí vykonali pověřeni vychovatelé, v závěru kalendářního roku také ředitel. Pro hodnocení pracovníků používá vedení bodovacího systému podle předem stanovených

hledisek. Poznatky z kontrolní činnosti jsou součástí informací při poradách, kde také ředitel oznamuje opatření.

Své vědomosti si doplňují a rozšiřují pracovníci dalším vzděláváním. Vedle individuálních kurzů a jednorázových vzdělávacích akcí se většina vychovatelů účastní kurzu speciální pedagogiky se zaměřením na poruchy chování, který organizuje Ústav profesního rozvoje pracovníků ve školství Pedagogické fakulty UK v rámci celoživotního vzdělávání. Dle smlouvy o spolupráci s tímto ústavem VÚ užívá od 17. 12. 2003 názvu Fakultní zařízení Univerzity Karlovy v Praze (platné do 30. 6. 2006).

Účast na dalším vzdělávání je jedním z hodnotících kritérií systému hodnocení pracovníků.

VÚ je organizován (vnitřně strukturován) ve čtyřech VS, tzv. otevřené oddělení, dále dvě oddělení tréninková a poslední režimové s nejpřísnějším řádem. Každá z VS má vlastní vnitřní řád a stanovené normy chování a činnosti. Zařazování dětí do jednotlivých skupin podléhá konsensuálnímu jednání pedagogické rady. Přesuny chlapců mezi VS jsou motivační součástí výchovného systému. Činnost se řídí *Organizačním řádem* z 16. 7. 2003. Jeho součástí je dosud neaktualizované grafické schéma, které zaznamenává situaci před tímto datem. Informační systém zařízení se opírá vedle standardní osobní komunikace a podávání zpráv na poradách o zveřejňování důležitých sdělení prostřednictvím vnitřní počítačové sítě. PC je k dispozici všem pracovníkům.

Odbornou činnost ambulantního pracoviště „Klíč“ zabezpečuje sbor pěti pracovníků v plném pracovním úvazku a dva pracovníci (psychologové) ve zkrácené pracovní době. Vedoucí pracoviště splňuje požadavek vysokoškolské kvalifikace, včetně erudice speciálně pedagogické – etopedické. Jedna vychovatelka je absolventkou PF UK v oboru psychologicko – pedagogickém a speciálně pedagogickém, plnou kvalifikaci rovněž splňuje další odborný pracovník ve funkci etopeda. Jedna odborná vychovatelka je absolventkou sociální pedagogiky na Univerzitě v Hradci Králové. Dvě pracovnice daného pracoviště v současné době studují v třísemestrovém kurzu speciální pedagogiky, který pro ústav jako celek zabezpečuje katedra speciální pedagogiky PF UK. Kvalifikace obou psychologek je naplněna beze zbytku. V celkovém pohledu ze čtyř pedagogických pracovníků jsou plně kvalifikovány tři čtvrtiny, tj. 75 %. Zaměstnanec s osobním číslem 5603 požadavky odborné a pedagogické způsobilosti nespĺňuje.

Na ambulantním oddělení „Trigon“ je kvalifikační situace méně příznivá. Vedoucí pracoviště disponuje vysokoškolskou průpravou obecně pedagogického charakteru, speciálně pedagogická erudice chybí (frekventant třísemestrového studia speciální pedagogiky). Jedna vychovatelka má sociologické vzdělání, další absolvovala fakultu sociální práce. V částečném úvazku působí ve funkci vychovatelky absolventka arteterapeutické průpravy bakalářského stupně. V souhrnu ze čtyř pedagogických pracovníků nespĺňuje požadavek úplné odborné a pedagogické způsobilosti (ve smyslu vyhlášky MŠMT č. 139/1997 Sb.) žádný (osobní čísla: 5127, 5137, 5402 a 5133). Kvalifikace obou psychologů je 100 %, stejně tak jako sociální pracovnice.

Pobytové oddělení je personálně zajištěno následovně: vedoucí oddělení splňuje obecně i speciálně pedagogickou kvalifikaci, jedna vychovatelka má vyšší odborné pedagogické a teologické vzdělání, dálkově studuje PFUK v oboru psychologie – speciální pedagogika. Další vychovatelka je absolventkou FTVS UK a pokračuje ve studiu psychologie, jeden vychovatel je absolventem DAMU v oboru režie (frekventant třísemestrového studia speciální pedagogiky). Vychovatel (os. č. 5405) má středoškolské vzdělání nepedagogického směru, studuje v kombinované formě na Jihočeské univerzitě. Obdobně i vychovatel (5143) – erudice středoškolská, nepedagogická, účastník třísemestrové formy speciální pedagogiky na PF UK. Sociální pracovnice disponuje plnou kvalifikací. Oba pomocní vychovatelé buď mají nebo studují vysokou školu pedagogického charakteru (personální záloha).

V souhrnu je na pobytovém oddělení situace: ze šesti pedagogických pracovníků splňuje požadavek odborné a pedagogické způsobilosti (obecně pedagogickou a speciálně pedagogickou erudici) pouze vedoucí (tj. 16,6 %). Řada pedagogických pracovníků je zařazena do třísemestrové průpravy v oboru speciální pedagogiky, kterou zabezpečuje PFUK přímo pro daný typ zařízení. Požadavek odborné a pedagogické způsobilosti v pobytovém oddělení není splněn u pracovníků osobních čísel: 5407, 5188, 5405, 5406, 5143.

Plnou odbornou a pedagogickou způsobilostí disponuje zástupkyně ředitele pro výchovnou činnost (PF UK, speciální pedagogika). Pracovník (os. č. 5650) je absolventem sociálně právní akademie, oboru sociální práce na FF UK a dále studuje psychologii na FF UK – je tak řešena perspektivní situace připravované formy stacionární péče.

Vysoká míra studijní zainteresovanosti řady pedagogických pracovníků (v různých formách studia vysokoškolského charakteru), je zárukou brzkého zlepšení kvalifikační struktury a tím i pravděpodobné stabilizace sborů odborných pracovníků jednotlivých úseků poskytované péče.

Výrazně pozitivní skutečností je průprava pracovníků ve smyslu absolvování různých druhů výcviků – především psychoterapeutického či sociálně psychologického zaměření i okolnost jednoznačně prezentovaného zájmu o další vzdělávání (vedením zařízení podporovaného).

Velmi dobrá úroveň personálních podmínek umožňuje efektivně realizovat výchovně-vzdělávací i preventivně výchovnou činnost školského zařízení.

HODNOCENÍ MATERIÁLNĚ-TECHNICKÝCH PODMÍNEK VZDĚLÁVACÍ A VÝCHOVNÉ ČINNOSTI VZHLEDEM K ÚČELU A PŮSOBNOSTI ŠKOLSKÉHO ZAŘÍZENÍ

Prostorové uspořádání v hlavní budově vymezuje každé VS ústavu jedno poschodí, své poschodí má SVP. Za objektem je sportovní hřiště. Specializované zájmové činnosti slouží v suterénu umístěné dvě místnosti keramické dílny, vybavené velkou vypalovací pecí, elektrickým hrnčířským kruhem a policemi na sušení výrobků. V přízemí je kuchyň a jídelna pro společné stravování dětí i zaměstnanců. Za ní je menší učebna pro výuku záučního oboru, je vybavená dvěma PC. Vedle kanceláří vedení je umístěna režimová VS, v níž byli v době inspekce umístěni čtyři chlapci. První patro slouží tréninkové VS, je zde kancelář sociální pracovníce. Ve druhém poschodí je umístěna otevřená VS, služebna pohotovosti a pracoviště etopedky. Ve třetím poschodí je pobytové oddělení SVP se svým zázemím. Všechny skupiny mají klubovny s vybavením, umožňujícím organizaci komunitních setkání, kuchyňku se základním vybavením, které vychovatelé doplňují o další deponované kuchyňské potřeby podle aktuální situace. Na rozšířených místech chodeb jsou dřevěné praktikábly, vhodně sestavitelné do formací pro sezení i prezentování různých výstupů apod. Jejich výhodou je značná odolnost proti nešetrné manipulaci. Ložnice chlapců jsou ve druhém patře pro jednoho, v přízemí a v prvním patře pro dva chlapce. V SVP jsou ložnice zpravidla pro tři děti. Na úpravách vybavenosti ložnic a na výsledném estetickém dojmu se spolupodílejí i jejich obyvatelé. Někde interiér působí prázdně, stroze a úklidu není věnována náležitá péče. V době inspekce byla dokončována v zařízení výměna oken. Zamřížování, porízené z důvodů vnitřní i vnější bezpečnosti, nepůsobí rušivě, je vhodné.

Vybavenost pro zájmové činnosti je přiměřená. Knihy z ústavní knihovny nejsou dětmi využívány, větší zájem je o hledání informací z internetu na PC, které má k dispozici každá VS. Zde je výchovnými pracovníky prováděno vhodné ovlivňování výběru navštívených serverů. V oblíbenosti preferují chlapci použití vlastního pracovního oděvu před ústavním, který mají k dispozici. Činnosti, při kterých dochází ke znečištění, se provozují v místnostech

k takovým pracím určeným. Jejich vybavenost a úprava jsou přiměřené a prakticky uzpůsobené.

Oddělená místnost není ve VÚ zřízena. Kauzy vyžadující inhibování nebo izolování jednotlivce jsou nečetné a řeší se za pomoci policie, která má své pracoviště v blízkosti. Výjimečně byla ke spolupráci využita i blízkost psychiatrické léčebny v Bohnicích.

Vedení má přehled o stavu a využívání materiálních zdrojů. Drobné práce a úpravy se provádějí v rámci jednotlivých skupin, větší a zásadní záležitosti vycházejí z koncepčních záměrů ředitele a dlouhodobého plánu.

Ambulantní oddělení SVP jsou prostorově zabezpečena na velmi dobré úrovni. Obě jsou umístěna v běžné zástavbě, jejich přístupnost je vhodná. K dispozici jsou potřebné prostory pro příslušné odborné pracovníky, zázemí pro konzultační činnost, jednání s rodiči klientů, relaxační místnosti. V ambulantní části „Trigonu“ je možné pracovat s celou třídou (při dohodě s vedením příslušné školy a třídním učitelem). Pracoviště jsou vybavena počítačovou technikou, materiální zázemí pro individuální či skupinové formy práce je dobré. Na jednom pracovišti („Klíč“) byla vybavena pracovna pro využívání možností EEG biofeedbacku. Je připraveno přemístění „Trigonu“ do nových prostor, dokončuje se rekonstrukce objektu v Kostelci nad Labem pro účely internátní péče („Alternativa“), v jednání je využívání objektu fary v Křešíně pro účely víkendových pobytů a dílčích volnočasových aktivit.

Prostorová výbava pobytového oddělení SVP zahrnuje společnou pracovnu pracovníků úseku, jednotlivé třílůžkové pokoje klientů (úpravnost byla v době konání inspekce negativně ovlivněna probíhajícími rekonstrukčními pracemi), dále je k dispozici kompletně zařízená a vybavená kuchyňka, která slouží pro zajištění stravování o víkendech, kdy si klienti zabezpečují potřebné náležitosti sami. K nákupu potravin jsou využívány kupony v hodnotě stravovací normy. Pro účely společenského využití či skupinová setkávání je k dispozici klubovna, dále pak sklad sportovních potřeb apod. V souhrnu je prostorové zázemí vyhovující a dál pokračuje jeho dotváření.

Materiálně-technické podmínky podporují účel a působnost výchovného zařízení, jsou velmi dobré.

HODNOCENÍ PRŮBĚHU A VÝSLEDKŮ VZDĚLÁVACÍ A VÝCHOVNÉ ČINNOSTI VZHLEDEM K ÚČELU A PŮSOBNOSTI ŠKOLSKÉHO ZAŘÍZENÍ

Výchovně-vzdělávací činnost výchovného ústavu

Zajištění základního práva každého dítěte na výchovu a vzdělávání v návaznosti na ústavní principy a mezinárodní smlouvy o dětských právech a základních svobodách je zakotveno ve vnitřním řádu i v další dokumentaci školského zařízení a je v praxi realizováno. Chlapci (klienti) mohou navštěvovat školy mimo dané zařízení. Jejich docházka je kontrolována sociální pracovníci VÚ.

Povinná dokumentace je vedena v souladu s příslušným právním předpisem. Zachycuje průkazně průběh výchovně-vzdělávacího procesu. Osobní dokumentace chlapců má pracovní charakter a je průběžně doplňována. Její součástí jsou v záznamech skupiny a odborných pracovišť (etopedka a sociální pracovnice, případně v další dokumentaci z jednání s kurátory apod.). Ke kompletaci a ucelení formulovaného náhledu dochází až při odchodu dítěte ze zařízení. Část dokumentace je vedena v elektronické podobě.

Organizace výchovně-vzdělávacího procesu vzhledem k dětem je na velmi dobré úrovni. Struktura denních činností je z psychohygienického hlediska bezproblémová. Informační systém vůči chlapcům využívá různých možností (denní komunity, hodnocení, osobní jednání

s pedagogickými pracovníky). Chlapci jsou opakovaně seznamováni se svými právy a povinnostmi, námětem jednání na volných tribunách jsou i další citlivá témata. Informační systém vůči chlapcům je plně funkční.

Specifické a důležité aspekty výchovně-vzdělávací práce jsou kontinuálně uplatňovány v celé reedukační a resocializační činnosti VÚ. Jedná se například o výchovu realitou a pro realitu. Chlapci si (s případnou pomocí sociální pracovnice) vyřizují své záležitosti na úřadech včetně České spořitelny, kde mají všichni své konto. Chlapci mají dostatek volnosti (samostatné vycházky v dostatečném časovém rozsahu), učí se cíleně nakládat se svým volným časem. Kromě chlapců na režimovém oddělení mají všichni své budíky a musí sami vstávat tak, aby stihli svůj program. Všichni mají své občanské průkazy u sebe. Každý chlapec má jako svého průvodce některého vychovatele. Každý měsíc vypracovávají tito průvodci zprávy a „svých“ chlapců. Každý čtvrtrok je zasílána průběžná zpráva o reedukaci a resocializaci příslušným kurátorům. Vypracovává ji ústavní etopedka.

Sociálně patologické jevy mezi chlapci se vyskytují, jejich četnost a závažnost koresponduje s aktuálním složením kolektivu daného typu zařízení. V současné době je značný problém s jedním z chlapců (abúzus propan-butanu). Nepodařilo se najít specializované pracoviště, které by takovýto případ přijalo. Problémy s drogou ve stádiu závislosti se vyskytují u jednotlivců (aktuálně 2 – 3 chlapci), experimentování s drogou - zejména s marihuanou - se týká cca 80 % chlapců. Protidrogová prevence je zajišťována mimo jiné i externími institucemi (Sananim, Prev-centrum, Sanima). Z ostatních sociálně patologických jevů se ve větší míře vyskytují krádeže a kouření. Ostatní sociálně patologické jevy se objevují ojediněle. Vážnější případy jsou vedením ústavu řešeny důsledně podáním trestního oznámení. Zkušenosti se spoluprací policie jsou velmi dobré, naopak špatné jsou se soudy. Rozsudky vyvolávají u chlapců spíše veselí a situace v ústavu se po takovýchto soudech spíše zhorší.

Průběh výchovně-vzdělávacích činností výchovného ústavu

Zařízení vykonává na základě pověření MŠMT rekvalifikační kurz a je pověřeno k vydávání dokladu o rekvalifikaci pro pracovní činnost „Kuchařské práce“. Ústav vytváří individuální podmínky chlapcům k dokončování přípravy na povolání. Například chlapec, který se učil kuchařem a z kázeňských důvodů by učební obor nedokončil, byl po dohodě se SOU převeden do tohoto rekvalifikačního kurzu. Má individuální vzdělávací plán a učební obor následně dokončí. Ukončení záučního oboru má i slavnostní ráz (raut, předávání osvědčení).

Plánování a příprava na výchovně-vzdělávací činnost vyhovuje potřebám provozu VÚ. Týdenní programy výchovné činnosti jsou zpracovávány formou nabídky. Všichni chlapci musí splnit stanovené úkoly (povinné pensum konkrétních druhů činnosti za každý týden). Rozdíl mezi jednotlivými VS je ve volnosti rozhodování chlapců, kdy úkoly splní v rámci týdne. Nejmenší volnost v tomto směru je u uzavřené (režimové) skupiny. Vnitřní řád stanoví, že v otevřeném oddělení (VS) si chlapci mohou plánovat týdenní aktivity sami (nejméně pět aktivit), v tréninkovém oddělení (VS) se musí chlapci zúčastnit všech aktivit ve dnech, kdy nemají nárok na samostatný pohyb a v režimovém oddělení (VS) se musí zapojit do všech aktivit. Zaměření aktivit je v plném souladu s principy rozvoje osobnosti chlapců. Přístup vychovatelů k chlapcům je individuální, jsou zohledňovány jejich specifické potřeby.

Materiální podpora sledovaných výchovně-vzdělávacích činností byla velmi dobrá. Pedagogičtí pracovníci měli potřeby a pomůcky předem připraveny.

Psychohygienu všech sledovaných výchovně-vzdělávacích činností byla na dobré úrovni. Celkově je podnětnost a estetická úroveň interiérů VÚ na nižší úrovni než na pracovištích SVP.

Průběžná motivace a hodnocení chlapců je nedílnou součástí systému. Chlapci jsou cíleně motivováni k získávání kvalifikace a k dokončování přípravy na povolání. Vychovatelé i další pracovníci VÚ využívají převážně pozitivní stimulační. Hodnotící systém chlapci akceptují a orientují se v něm. Podíl represe je přiměřený.

Při sledovaných činnostech chlapci dodržovali stanovená pravidla komunikace s dospělými. Kvalita vzájemných vztahů je determinována osobnostními předpoklady jednotlivých pracovníků a chlapců. Celkově je na dobré úrovni. Chlapci mají dostatečný prostor pro reflexi i sebereflexi, diskuse je připouštěna. Sociální trénink je zaměřen především na získávání a rozvoj sociálních kompetencí. Interakce a komunikace mezi chlapci koresponduje se stupněm jejich sociální narušenosti a nevybočuje z běžné úrovně v obdobných typech zařízení.

Výchovně-vzdělávací činnost probíhá na velmi dobré úrovni.

HODNOCENÍ SOUČÁSTÍ ŠKOLSKÉHO ZAŘÍZENÍ

Součástí VÚ je strukturalizované SVP. Zahrnuje ambulantní pracoviště „Klíč“ v Jablonecké ulici čp. 723, ambulantní pracoviště „Trigon“ ve formě odloučeného pracoviště v Praze-Stodůlkách, Ovčí hájek 2549 a pobytové oddělení „Pontis“ v objektu ústavu, Čakovická 51, Praha 9. Dočasně – z důvodů rekonstrukce nově získaného objektu v Kostelci nad Labem – není zabezpečován provoz „Alternativy“ (předpoklad od května 2004). Spádovou oblastí poskytované speciálně – pedagogické péče a pedagogicko – psychologické pomoci dětem – klientům, je v ambulantní sféře především Praha, pobytové nabídky jsou pak poskytovány i v rámci širší územní působnosti.

Ambulantní pracoviště jsou ve smyslu poskytované péče i personální výbavy řešena v souladu s metodickým materiálem MŠMT, čj. 24 049/2002-24, ze dne 5. srpna 2002. Vnitřní řády jednotlivých pracovišť jsou v základní podobě a rámcovém schématu součástí dané dokumentace celého zařízení. Ambulantní pracoviště pak ve svých vnitřních řádech mají pouze odkazy na přílohy (zákon č. 109/2002 Sb., pokyn MŠMT k činnosti středisek apod.). V rozpracovanější a jednoznačnější podobě je koncipován vnitřní řád pobytového servisu, který kromě záležitostí organizačního charakteru, zahrnuje o otázky práv klientů, jeho povinnosti i dílčí odpovědnost ve vztahu k zařízení, pracovníkům i ostatním dětem.

Obě ambulantní pracoviště poskytují potřebnou míru odborné pomoci a servisu indikované skupině dětí a mládeže. Jejich úroveň spolupráce s příslušnými vzdělávacími institucemi (školami, zařízeními profesní přípravy) i orgány činnými na úseku sociálně právní ochrany dětí a mladistvých, je na velmi dobré úrovni. Je doložena četnost kontaktů, vedená povinná dokumentace dokládá průkazným způsobem zaměřenost pracovišť i kvantitu případového charakteru. Osobní dokumentace klientely je vedena dobře, její struktura koresponduje s danými zásadami. Individuální plán pomoci je zpracováván i aktualizován.

Pravidelnou součástí činnosti jsou společně organizované akce pro žáky škol, probíhají setkávání s výchovnými poradci a to jak v prostorách středisek a jejich ambulantních částí, tak i ve školách samých. Dílčím způsobem se podílí na přímém kontaktu s klientelou též studenti vysokých škol, kteří např. pomáhají dětem v přípravě na vyučování (v současné době je takto pracováno se šesti klienty). Vedoucí pracovišť udržují kontakt s vedením škol v regionu, denní praxí je docházka odborníků středisek do škol a pomoc při řešení konkrétních výchovných problémů – např. při přímé pomoci učitelů, v integračních záměrech apod. Není opomíjena ani vhodně strukturovaná míra spolupráce s pedagogicko-psychologickými poradnami. Náhled na početní vyjádření vlivu středisek dokládá jejich opodstatněnost i současně terénní míru kapacitní potřeby – pozitivní vliv i dobré spolupráce se sociálními kurátory, pediatrikou sférou a dalšími institucemi. Svě pozitivní

výsledky přináší i odborně pojatý kontakt se speciální základní školou, která pracuje s dětmi s poruchami chování. Pro přímou potřebu praxe se pracovníci podílejí na koncipování metodického materiálu k dané sféře vlivu.

V rámci aktivit ambulantních pracovišť jsou („Trigon“) rozvíjeny skupinové formy práce s rodiči klientů („Klíč“ – od února 2004), ve smyslu motivačně zátěžovém jsou organizovány víkendové akce a prázdninové pobyty. Výjimečně je poskytován servis i klientům, kteří ukončili výkon ústavní výchovy (především na doporučení soudu – výchovné opatření). Jsou připraveny personální i obsahové a prostorové podmínky pro možné využití EEG biofeedbacku (pracoviště „Klíč“). Celkové pojetí přímé práce s klientem je postaveno na vztahu k jeho reálné perspektivě.

Propagační materiály (letáčky, nahrávky, internetové informace apod.) jsou koncipovány jednoznačně ve vztahu k cílené klientele, obsahově nabízejí bezprostřední konzultační pomoc při registraci vážnějších výchovných problémů, speciální formy spolupráce s rodinou, modelové programy k řešení konkrétní situace ve třídě, individuální či skupinovou terapii, servis přímo v rodině apod. Vhodně je promyšlena a v praxi realizována nabídka pobytového charakteru ve spolupráci s internátním oddělením SVP i následná ambulantní péče po jeho skončení. Je připravováno přemístění ambulantního pracoviště „Trigon“ do jiných prostorů, kde v současné době probíhají rekonstrukční práce. Dojde jednak k posílení prostorových dispozic střediska (pozemkových i v rámci objektu), jednak bude zahájen provoz denního stacionáře i výuky v nově zavedené třídě. Dvě krizová lůžka doplní nabídku pro mimořádné situace klientů.

Pobytové oddělení pracuje v současné době s jednou výchovnou skupinou (perspektivní kapacita je stanovena pro dvě skupiny), je umístěno ve třetím podlaží objektu VÚ. Skupina je koedukovaná (v době inspekce zařazeno pět klientů – z toho jeden žák plnící povinnou školní docházku v základní škole, jedna dívka v zahájeném pracovním poměru po vyloučení z učiliště, klient po přerušení studia na učilišti s rozvíjeným kontaktem s úřadem práce v místě bydliště, dva klienti po vyloučení z profesní přípravy – hledána jednak vhodná náhrada, jednak ve spolupráci se soukromým učilištěm stanovena podmínka). Pro zajištění potřebné výukové průpravy, probíhá v systému pětihodinové vyučovací dotace denní vzdělávání klientů v samostatné třídě. Výuku zabezpečují dva pedagogové z řad vychovatelů – perspektivně funkce učitele. V rozhodnutí o zařazení do sítě není škola uvedena. Je postupováno podle vzdělávacích podkladů ze škol (základní škola, soukromé učiliště), případně podle zjištěné skutečné vědomostní úrovně klientů a jejich aktuálních potřeb. Přímá výuka zahrnuje především základní předměty učebních plánů daného typu školy, předměty výchovného charakteru jsou zařazeny v programech přímé výchovné práce (doloženo týdenními programy). V závěru pobytu klienta na oddělení je vypracovávána závěrečná zpráva pro kmenovou školu, kde je specifikována situace dítěte a zároveň i vhodné další doporučení.

Klient má po dobu pobytu svého garanta, který plní úlohu jednak bezprostředního kontaktního pracovníka, jednak poskytuje klientovi přímou pomoc, seznamuje ho s řádem a pravidly pobytu, programovou skladbou, společně s klientem koncipuje obsahové zaměření individuální pomoci, minimálně dvakrát týdně společně s klientem vyhodnocuje aktuální situaci. Je k dispozici pro případné řešení naléhavých problémů – i např. telefonicky, vede rodinná setkávání, rozvíjí potřebnou míru kontaktu s kmenovou školou, atd. Garant přenáší informace na porady oddělení, využívá supervizi.

Práva klienta jsou zakotvena ve vnitřním řádu zařízení se zvýrazněním specifických pobytového oddělení.

Vedená povinná dokumentace pobytového oddělení průkazným způsobem zachycuje vlastní činnostní zaměření pracoviště. Žurnální kniha podává přehled o všech zásadnějších

událostech denní i noční doby, osobní spis klienta (vede garant) zahrnuje nezbytné personální údaje, popis spolupráce a reagenti klienta, záznamy z konzultací, ve všech případech je založen individuální plán pomoci (i s dílčími hodnotícími pohledy), závěry vyšetření a po skončení pobytu je založena závěrečná zpráva se záznamem volené případné následné péče. Evidence jednotek odborného výkonu je průkazná (podíl sociální pracovníce). Uložení vedené dokumentace je v pořádku, přístupnost sledována.

Vnitřním řádem stanovené režimové náležitosti korespondují se základními cíli SVP, časová skladba dne zahrnuje jak pravidelněji se opakující činnosti, tak i úseky soukromějšího charakteru, je vymezen prostor pro denní hodnocení situace jednotlivce i skupiny. Týdenní program je sestaven i podle možností pracoviště nabízet některé specifitější zájmově laděné aktivity, případně povinnosti. Z hlediska psychohygienického je strukturace denních činností volena vhodně.

Vnitřní informační systém umožňuje potřebný přenos mezi klienty a odbornými pracovníky, denní vzájemný kontakt (dáno strukturací úvazků) je základnou bezprostřední možné reagentce na vzniklé situace. Kontakt s rodinou (osobami odpovědnými za výchovu) je trvale (a diferencovaně) podporován, je součástí cíleného vlivu SVP.

Rozhovorem s klienty (např. po večerním hodnocení či v mezičase programu) byla sledována i oblast naplňování práv dítěte (nezjištěny rozpornosti), okolnosti přímého vztahu klienta a pedagogického pracovníka – např. ve vztahu k objektivitě hodnocení – možnosti vlastního podílu na tvorbě a plánování zajímavých činností či možnosti vyjádřit se k projednávaným otázkám (jak ve vztahu k sobě, tak i ostatním členům skupiny). Byla ověřena vhodná míra respektování osobnosti dítěte a v rozhovoru s pracovníky i velmi dobrá znalost jednotlivých případů.

Týdenní programy činnosti výchovné skupiny jsou dokladem pestré náplně, je upřednostňována individuálnější forma práce s klientem, denně je sledována činnost výukového charakteru a potřeby z toho vyplývající. Erudiční výbava pracovníků umožňuje zařazování i řady méně tradičních forem práce (výcviková průprava je evidentní). Teoretická výuka vychází vysloveně z individuality klienta, jeho dispozic a úrovně znalostí.

Prostorová připravenost pracoviště je velmi dobrá, postupně je zlepšována jeho estetická úroveň (pracoviště bylo ovlivněno strukturálními změnami v rámci ústavu jako celku). Jsou k dispozici prostory jak pro skupinové činnosti v rámci jednotlivých terapeutických sezení, tak i pro samostatnější zaměstnání, vybavenost audiovizuální technikou je úměrná. Důraz v přístupu je kladen na pozitivní motivaci jednotlivých složek programové skladby, způsoby hodnocení dávají prostor pro vyjádření názoru i prezentaci individuality klienta. Hodnocení je strukturováno do tří rovin: pohled klienta na sebe sama (škola, mimoškolní sféra), pohled ostatních na projevy chování hodnoceného, stanovisko pedagoga. Týdenní shrnutí uzavírá daný blok.

Celková atmosféra výchovné skupiny je příznivá, oslovování křestními jmény je běžné. Klienti jsou vedeni k vzájemné toleranci, respektování druhého, řešení případných negativních projevů je bezprostřední.

Výchovně – vzdělávací a preventivně výchovná činnost sledovaných úseků je na velmi dobré úrovni.

DALŠÍ ZJIŠTĚNÍ

Údaje v rozhodnutí o zařazení do sítě škol, předškolních zařízení a školských zařízení jsou v souladu s údaji ve zřizovací listině.

Základní údaje o VÚ a o kolektivu dětí

Kapacita zařízení	24
Evidenční stav	26
Počet výchovných nebo rodinných skupin (dále jen VS, RS)	4
Počet dětí fyzicky přítomných na zařízení	21
Počet dětí na útěku	3
Počet dětí ve vazbě nebo ve výkonu trestu odnětí svobody	0
Počet dětí přechodně ubytovaných mimo zařízení	2
Počet dětí s nařízenou ÚV	11
Počet dětí s uloženou OV	0
Počet dětí umístěných na předběžné opatření	15
Počet dětí umístěných na žádost osob odpovědných za výchovu	0
Počet dětí s ukončenou ÚV (OV) připravujících se na povolání	0
Počet dětí s dalším postižením (mentálním, smyslovým aj.)	0
Počet dětí se závislostmi	5
Počet dětí v péči neurologa	0
Počet dětí v psychiatrické péči	3

Rozdělení dětí ve VÚ do VS, RS

VS, RS	Počet dětí	MŠ	ZŠ	ZvŠ	Žáci SOU	Žáci SOŠ	Záuční obor	Sourozenci
1.	4				4			
2.	6				5		1	
3.	6				4		2	
4.	8				6	1	1	
Celkem	24				19	1	4	

Základní údaje o zaměstnancích VÚ

Zaměstnanci	Celkový počet	Z toho žen
Ředitel	1	0
Zástupce ředitele	1	1
Vedoucí vychovatel	3	0
Učitelé	3	3
Mistři odborného výcviku	1	1
Vychovatelé	10	3
Pomocní vychovatelé	3	0
Psycholog, etoped	1	1

Sociální pracovníce	1	1
Ostatní zaměstnanci	1	0
Celkem	25	10

VÝČET DOKLADŮ, O KTERÉ SE INSPEKČNÍ ZJIŠTĚNÍ OPÍRÁ

1. Rozhodnutí o zařazení do sítě škol, předškolních zařízení a školských zařízení vydané MŠMT dne 1. 7. 2003 pod čj. 20 781/03-21
2. Zřizovací listina vydaná MŠMT dne 26. 6. 1995 pod čj. 15 628/95-60
3. Dodatek ke zřizovací listině vydaný MŠMT dne 20. 8. 1996 pod čj. 25 437/96-60
4. Změna zřizovací listiny – dodatek č. 2 vydaná MŠMT dne 10. 3. 1999 pod čj. 16 593/99-21
5. Změna zřizovací listiny – dodatek č. 3 vydaná MŠMT dne 30. 6. 2003 pod čj. 22 661/03-25
6. Rozhodnutí o převodu odloučeného pracoviště CESTA se sídlem Sádecká 169, 252 30 Řevnice na DDÚ Dobřichovice – vydalo MŠMT dne 30. 6. 2003 pod čj. 22 614/2003-25
7. Pověření Střediska pro mládež Klíčov k vydání dokladu o rekvalifikaci pro pracovní činnost: Kuchařské práce vydané MŠMT dne 2. 5. 2001 pod čj. 12 264/01-25/83
8. Individuální výchovné plány dětí (programy rozvoje osobnosti)
9. Třídní knihy za školní rok 2002/2003
10. Řád a režim výchovného ústavu (Vnitřní řád)
11. Týdenní programy výchovně-vzdělávací činnosti (VÚ)
12. Jednací protokol
13. Kniha denní evidence
14. Kniha úředních návštěv
15. Kniha ostatních návštěv
16. Výroční zpráva za školní rok 2002/2003
17. Organizační řád
18. Zápisy z porad
19. Vnitřní řády ambulantních oddělení a pobytového oddělení
20. Osobní spisy klientů jednotlivých pracovišť SVP
21. Týdenní programy přímé výchovné činnosti (SVP)
22. Rozvrh teoretické průpravy ve třídě pobytového oddělení
23. Knihy evidence ambulantních pracovišť i pobytového oddělení
24. Statistické údaje o jednotkách odborného výkonu
25. Písemné smlouvy o pobytech klientů (internátní péče)
26. Individuální plány pomoci
27. Závěrečné zprávy při odchodu klientů z pobytové péče
28. Propagační materiál jednotlivých úseků servisu SVP
29. Osobní spisy dětí VÚ - J. R., L. M., M. C., A. M., J. É., T. N.
30. Personální dokumentace pedagogických pracovníků
31. Organizační řád s organizačním schématem z 16. 7. 2003

32. Smlouva o spolupráci s UK – Pedagogická fakulta, Ústav profesního rozvoje pracovníků ve školství, ze dne 17. 12. 2003
33. Roční plán výchovné práce na rok 2002/2003 z 21. 8. 2002
34. Zápisy z jednání pedagogické rady a z porad vedení v elektronické podobě

ZÁVĚR

Personální podmínky výchovně-vzdělávací a preventivně výchovné péče jsou celkově velmi dobré. Pracovníci procházejí dalším vzděláváním formou individuálních kurzů i jednorázových vzdělávacích akcí.

Materiálně-technické podmínky jsou na velmi dobré úrovni. Výchovný ústav prochází postupnými stavebními úpravami, změny k lepšímu jsou pro nejbližší budoucnost připraveny i pro některé části SVP.

Průběh výchovně-vzdělávací a preventivně výchovné činnosti je na velmi dobré úrovni. Velmi příznivá je skutečnost, že zařízení věnuje mimořádnou pozornost přípravě dětí na povolání (i formou rekvalifikačního kurzu).

SVP jako další součást školského zařízení plní své úkoly velmi dobře.

Složení inspekčního týmu a datum vyhotovení inspekční zprávy

Razítko

Složení týmu	Titul, jméno a příjmení	Podpis
Vedoucí týmu	PaedDr. Pavel Bártík	PaedDr. Pavel Bártík v. r.
Členové týmu	PaedDr. Zdeněk Slomek	PaedDr. Zdeněk Slomek v. r.
	Mgr. Josef Černý	Mgr. Josef Černý v. r.

V Ústí nad Labem dne 2004-01-28

Datum a podpis ředitele školského zařízení stvrzující převzetí inspekční zprávy

Datum převzetí inspekční zprávy: 16. 2. 2004

Razítko

Ředitel školského zařízení, nebo jiná osoba oprávněná jednat za školské zařízení

Titul, jméno a příjmení	Podpis
Mgr. Patrik Matoušů	Mgr. Patrik Matoušů v. r.

Dle § 19 odst. 7 zákona č. 564/1990 Sb., o státní správě a samosprávě ve školství, ve znění pozdějších předpisů, může ředitel školy podat připomínky k obsahu inspekční zprávy České školní inspekci do 14 dnů po jejím obdržení na adresu pracoviště vedoucího inspekčního týmu, tj. Česká školní inspekce, Winstona Churchilla 6/1348, 400 01 Ústí nad Labem. Připomínky k obsahu inspekční zprávy se stávají její součástí.

Hodnoticí stupnice:

Stupeň
Vynikající
Velmi dobrý
Dobrý
Vyhovující
Nevyhovující

Další adresáti inspekční zprávy

Adresát	Datum předání/odeslání inspekční zprávy	Podpis příjemce nebo čj. jednacího protokolu ČŠI
Příslušný orgán státní správy krajský úřad – odbor školství	2004-03-01	06 1042/04-4020
Zřizovatel	2004-03-01	06 1042/01-4020
Rada školy	-	-

Připomínky ředitele školského zařízení

Datum	Čj. jednacího protokolu ČŠI	Text
2004-02-16	066 342/03-4020	Nebyly podány.